

BLACK POLITICS

Fekete polgárjogi
küzdelem az USA-ban
1945 után :

Fekete politika Marcus
Garveytől Barack
Obamáig

15. RÉSZ

OBAMA 2008-AS ELNÖKVÁLASZTÁSI KAMPÁNYA

A Black Politics tanulmányorozatban kísérletet teszünk az amerikai fekete politika összefoglalására. A téma könyvtárnyi irodalmára való tekintettel áttekintésünk teljességre nem törekedhet.

Az összeállításban a századforduló civil kezdeményezéseitől Obama elnökké választásáig mutatjuk be a főbb fekete politikai követeléseket, ügyeket, képviselőket, és a rájuk adott intézményi válaszokat. Ez utóbbiak a mindenkori amerikai elnökjelöltek, kormányzók kampányait, a közpolitikai javaslatokat, és jogi lépéseket jelenti.

Ezen kívül az elemzések kiegészülnek társadalom és intézménytörténeti adatokkal, illetve néhány kampány, így az 1960-as Robert Kennedy, Jesse Jackson 1984-es és Barack Obama 2008-as elnökválasztási kampányainak részletes bemutatásával.

Kiinduló hipotézisünk, hogy Obama sikere nem választható el az őt megelőző történelmi eseményektől, így a déli rasszista Jim Crow rendszer felbomlásától, az 1930-as évek fekete közösségi kezdeményezéseitől, vagy a politikai szocializációban fontos szerepet játszó egyház kampány-tevékenységétől.

Szükségesnek érezzük azt is bemutatni, hogy voltaképpen nem létezik egységes fekete identitás, hanem egy koronként és társadalmanként nagyon is különböző társadalmi konstrukcióról van szó, amelynek létezik egy külvilág számára létrehozott változata, és sok, alternatív fekete identitás is. Ezen kívül figyelmet fordítunk a fekete politikusok médiabeli reprezentációjára is.

Az elemzések nyitva hagyják azt a kérdést, hogy vajon létezik-e hosszú távon önálló, a két nagy párton kívül egy harmadik politikai erő, amely kifejezetten a fekete szavazók képviseletére jött létre. Ha igen, akkor ez feltehetően beleillik többi rendszerellenes, a két nagy párt politikájával elégedetlen protest politikai tömörülésekbe..

A kiadó bízik abban, hogy a téma tanulmányozása akár a magyar etnikai kisebbségi kérdések megoldásához és integrációs formák kidolgozásához is ötleteket, mintákat nyújthat.

15. rész

Barack Hussein Obama 2008-as elnökválasztási kampánya

Obama 1961. augusztus 4-én született Hawaii-on, egy kansasi anya, Stanley Ann Dunan, és egy kenyai apa, idősebb Barack Obama gyermekeként. A szülők 1964-ben elváltak és Stanley Ann hozzáment az indonéz Lolo Sotorohoz. Obama 6 és 10 éves kora között Indonéziában élt, majd 1971-ben újra Hawaii-on, ahol kamaszkora nagy részét az anyai nagyszülőkkel töltötte.

1979-től Los Angelesben élt és az *Occidental Collage* diákja volt. 1981-83 között a Columbia egyetemen tanult nemzetközi kapcsolatokat és politológiát, diplomamunkáját a megújuló észak-dél kereskedelmi kapcsolatok rendszeréről írta. A diplomaszertést (1983) követően két *think-tank*nek (*Public Interest Reserach Group, Business International Corporation*) dolgozott, közben járt Indonéziában és Pakisztánban is.

1985-88 között Dél-Chichagóban dolgozott az egyházi irányítású városrehabilitációs *Development Communities Project* vezetőjeként, ezen kívül több közösségi kezdeményezésben vett részt. 1988-tól a *Harvard Law School*on tanult, ahol 1991-ben végzett *magna cum laude* minősítéssel. Közben két ügyvédi irodában (*Hopkins & Sutter, Sidley Austin*) is dolgozott, és az első fekete volt, akit a *Harvard Law Review* szerkesztőjévé választottak.

1991-től először ösztöndíjasként, majd előadóként az *University of Law School Chichagon* tanított 12 éven át alkotmányjogot. Közben tanácsadóként polgárjogi és a közösségfejlesztés közgazdasági vonatkozású ügyeivel foglalkozott. 1992 április és október között részt vett egy szavazói regisztrációs kampányban (*Project Vote*) Illinoisban, és több civil szervezet, például a *Joyce Foundation* kurátora volt.

1998-ban választották meg az illinoisi szenátus képviselőjévé. Fő területei az adózás, ingatlanfejlesztés, a jóléti és gyereknevelés-támogatási programok, ingatlanhitelek szabályozása voltak. 2002-ben újraválasztották és 2003 januárjától a szenátusi Egészségügyi Bizottság elnökévé választották. Illinois volt az első állam, ahol kötelezővé tették az emberöléssel vádolt személyek kihallgatásának videón történő rögzítését. 2004-ben Illinoisban indult az Államok szenátusi választásain. E kampányban hangzott el júliusban, Bostonban (Massachusetts) a *Democratic National Convention*-ön híres bemutatkozó beszéde, melyet 9 millió tévé néző kísért figyelemmel.

A novemberi választásokon a szavazatok 70%-át megnyerte [1] a republikánus Alan Keyessel szemben. A Szenátusnak 2005 januárjáról lett tagja, és a *Congressonal Black Caucus* ülésén is résztvett.

Szenátusi tisztségéről 2008 novemberében az elnökválasztási kampány győzelme után lemondott. Képviselőként elkötelezett volt a szövetségi költségvetés átláthatósága és a fegyverzetcsökkentés mellett. Első önálló törvénykezdeményezését Kongó rendezési terve kapcsán nyújtotta be, melyet 2006 decemberében írt alá George W Bush.

Elnökválasztási kampánya 2007. február 10-én indult Springfieldben. A kampány témák között szerepelt az Iraki Háború befejezése, általános egészségbiztosítás, és a megújuló energiaforrások.

Ezt 2008-ban a Demokrata Párt színeiben több elnöki *primary*n való kampány követte, a szintén demokrata Hillary Rodham Clinton ellen. Clinton június 3-án adta át a stafétabotot a jobban finanszírozott és szervezett Obamának az elnökjelöltségért folytatott kampányban, amit Obama St. Paulban-Minnesotában jelentett be. Ettől kezdve Hillary őt támogatta.

Jelentős esemény volt, amikor 2008. június 19-én bejelentette, hogy nem fogad el közpénzeket kampánycélokra, mely a rendszer működése (1976) óta az első ilyen döntés volt. Augusztusban a *Democratic National Convention*ön megnevezte elnökhelyettesét, Joe Biden szenátort (Deleware). Pár héttel később, 28-án Denverben (Colorado) Hillary Clinton arra szólította fel a delegáltjait, hogy Obamát támogassák és férjével, Bill Clintonnal együtt a támogatásukról biztosították őt. Az *Invesco Field at Mile High*on tartott, a jelöltséget elfogadó Obama-beszédet 75 ezer főt számláló tömeg hallgatta, és 38 millió televízió néző láthatta a világ minden pontján. John Mc Cain-nel az elnökjelölti vitákra szeptemberben és októberben került sor.

A 2008-as elnökválasztáson, november 4-én, 365 elektori szavazattal legyőzte a republikánus John Mc Caint, aki 175 szavazatot kapott. Százalékos arányban Obama 52,9 %-ot, míg Mc Cain 45,7 %-ot kapott. Barack Obamát 2009. január 29-én iktatták be hivatalába az USA 44-dik elnökeként [2].

Obama kampánystábjának fő célja egy szerethető, szimpatikus fiatal ember felépítése volt, aki a személyes sármájával és a mondanivalójával meggyőzi a fehér szavazókat, hogy szavazzanak rá, mert a személye garancia a társadalmi-politikai változásra. Ennek a célnak kiválóan megfelelt a „*Mindnyájan Amerikaiak Vagyunk*” szlogen. Tehát Obama elismerte a széles társadalmi konszenzust a nemzeti értékekről, mialatt a kampány során

tudatosította a társadalmi egyenlőtlenségeket, melyek fenntartják a feketék hátrányos helyzetét.

De személyében egy új, és fiatal, elit egyetemeken végzett fekete politikus generáció is színrelépett. Többek között: Deval Patrick massachusettsi kormányzó, aki a Harvardon végzett, Anthony Brown Maryland kormányzója, aki szintén a Harvard növendéke volt, vagy Cory Brooker, aki a Yale-n végzett. Ehhez a generációhoz tartozik még Donna Brazille, aki 2000-ben az első feketeként az elnökválasztási kampány menedzsere volt [3], és Benjamin Todd Jealous, aki 2007-ben mindössze 35 évesen lett az NAACP legfiatalabb elnöke.

Ide sorolhatjuk Colin Powellt, akiről 1995-ben egy rövid ideig úgy tűnt, hogy indulni szándékozik az elnökválasztáson: széles társadalmi bázist kívánt megszólítani közpolitikai témákkal, fajlag semleges kampánnyal.

Az új fekete politikusok csoportjához sorolhatóak a 2004-es elnökválasztáson induló kis pártok jelöltjei, az Alan Keyes vezette *American Independent Party*, a James Harris-féle *Socialist Worker's Party* vagy a Cynthia Mc Kiney nevével fémjelzett *Green Party*. Az új fekete politikusgárda tagjai közé sorolhatjuk azt a 6 fekete szenátort, akik 2008-ban a New Hampshire-ben megrendezésre kerülő *primaryn* jelentették be, hogy támogatják Obama elnökjelölését.

A politikai eliten belül zajló átrendeződési folyamattal egyidőben fokozatosan csökkent az amerikai közvéleményben azok száma, akik nem szavaztak volna egy fekete elnökre [4]. Tehát korántsem csak Obamáról szólt a 2008. november 4-én véget ért kampány, hanem egy politikai jelenségről, melynek betetőzését az USA 44. elnökének megválasztása jelenti.

Emellett a kampány üzenetei azt is hangsúlyozták, hogy Obama megválasztott elnökként, mind a fekete, mind a fehér szavazók érdekeit szem előtt fogja tartani. A fekete mivoltát kevésbé hangsúlyozó elnökjelölt több, fekete közéleti személyiség rosszallását is kivívta. Így amikor Jénában (Louisiana) hat fekete fiatal vádoltak meg azzal, hogy meggyilkoltak egy fehér lányt, akkor Rev Jesse Jackson az elnökjelölt szemére vetette, hogy fehéreként cselekszik, amiért nem áll ki elég hangsúlyosan a fekete fiatalok ártatlansága mellett.

Obama ugyanis inkább univerzális témafelvetést tartalmazó kampánystratégiát alkalmazott, és a fekete közösséggel kapcsolatos ügyeket csak akkor hozta fel, ha az éppen az adott közösségnek vagy hallgatóságnak fontos. Nem ez volt az első eset, amikor Jackson kellemetlen perceket okozott Obama kampánycsapatának. Obama Apák napi beszédét követően Jackson interjút adott, melyet a *Fox News*

és a *Chichago South Side* is élőben közvetített 2008 júniusában. A beszéd után pár nappal kijelentette, - amikor azt hitte, hogy adáson kívül van - hogy mivel Obama szerinte lenézi a feketéket, ezért legszívesebben levágná Obama heréit. A nagy port kavart kijelentés utáni bocsánatkérésében Jackson annyit tett hozzá, hogy Obama az Apák napja alkalmával beszélhetett volna többet a feketéket érintő társadalmi problémákról, úgy, mint a munkanélküliség, az egészségügyi ellátás, vagy a városi problémákról, különös tekintettel a bűnözésre vagy a leromlott lakókörnyezetre [5].

Egyébként több, korábbi beszédében Jackson is emlékeztette a fekete apákat a kötelességükre, majd hozzátette, hogy akár a fehérekhez képest is jobb apák tudnak lenni a feketék.

Az ügy előzménye, hogy Obama az Apák napi beszédében - melyet Chichago déli részén tartott, az Isteni Apostoli Templomban, - a fekete családok többségéből hiányzó apákról szólt, s arról, hogy ennek egyaránt vannak társadalmi és személyi okai is. Utóbbinak akkor, amikor az apák úgy viselkednek, mintha fiatal srácok lennének, akik nem akarnak felelősséget vállalni tetteikért és családjukért, ezért elhagyják őket. Arra hívta fel a figyelmet, hogy a fekete apák mutassanak jobb példát a gyerekeiknek.

Obama hivatalosan egyébként nem is sorolta Jackson az ellentmondásos politikai szereplései, nyilatkozatai miatt a támogatói közé, inkább bizonyos helyzetekben elfogadták Jackson támogatását. Kampánycsapata tisztában volt a fekete közösségen belül dülő vitáknak az elnökjelölt személyével kapcsolatban. Ezért a fekete médiákban - ahol csak lehetett - Obamát igyekeznek, mint autentikus fekete vezetőt szerepeltetni.

Az Ebony című magazin címlapján, 2007 februárjában - tehát még a Jackson féle botrányos kijelentések előtt - a Marthin Luther King születésnapja emlékére rendezett munkareggelin, Obama közösen szerepelt feleségével. A rendezvényen Rev Jesse Jackson is megjelent, és támogatásáról biztosította Obamát, mellyel azt üzenté, hogy az elnökjelölt politikai folyamatossága megvan, élvezi a nagy elődök bizalmát és rendelkezik azokkal a képességekkel, mint ők.

Ugyanakkor Obama helyzetét tovább nehezítette, hogy a média több szereplője igyekezett negatív színben, az amerikai társadalom számára veszélyesnek, sőt « nemzetbiztonsági kockázatként » ábrázolni személyét. Nagymértékben a média rosszindulatú tudósításainak köszönhető, hogy Obama nem tudta a mérsékelt fehér republikánus szavazókat megszólítani, akik inkább Mc Cain szavazói táborát gyarapították.

A CNN 2006. december 11-i műsorában a *Situation Room* keretében Jeanne Moss műsorvezető arról beszélt, hogy csak egy mássalhangzó különbség van Obama Hussein és Osama Hussein neve között [6].

Szintén a CNN egyik, de már 2007. január 23-i adásában John Vause tolmácsolásában arra vállalkozott, hogy utánajár Obama múltjának Indonéziában, különös tekintettel arra, hogy milyen szellemiségű iskolában tanult az elnökjelölt az iszlám világ legnépesebb országában. Valójában Obama nevelőapja valóban muszlim volt, ám vallását nem gyakorolta, és fiát katolikus és muszlim iskolákba egyaránt járatta [7].

Az MSNBC *Imus in the Morning* című műsorában, a 2007. február 2-i adásban Bernard Mc Quirk műsorvezető azt állította, hogy Obamának zsidógyűlölő neve van. A műsorban megszólaló Don Imus először egyetértett, majd módosította állítását [8].

Russ Limburgh, a republikánus párthoz közel álló műsorvezető, 2007. december 14-én sugárzott *Premiere Radio Networks' The Ross Limbaugh Show* elnevezésű rádióműsorában nyomatékosan hangsúlyozta a Barack Hussein Odumbo nevet, mely Obama állítólagos nagy füleire utalt [9].

A Fox News Sunday 2007. január 21-i adásában Juan Williams műsorvezető kijelentette, hogy Obama apja muszlim volt. Majd hozzátette, Obama származása problémát jelent, és azt is állította, hogy Obama 4 évet madraszában, iszlám vallási iskolában töltött [10].

Látható, hogy a felsorolt műsorokban a műsorvezetőknek az volt a célja, hogy Obamát, mint muszlim terroristagyánús személyt mutassák be, aki egész lényével idegen az amerikai politikai rendszertől, illetve felerősíti a 2001. szeptember 11. óta az amerikai közgondolkodásban meglévő iszlám- és arab-ellenes indulatokat.

Ezzel egyrészt kapcsolatot teremtett a Bush-féle terror elleni háború keresztshadjárat koncepcióval, illetve a fehér fundamentalista, republikánus szavazóknak is üzent, hogy Obama nem eléggé keresztény, sőt egyáltalán nem az, és muszlimként veszélyt jelent az amerikai politikai közösségre és a demokratikus berendezkedésre.

A média-üzeneteknek olyan síkja is volt, amelyik a muszlim vallás és az iszlám fundamentalisták cselekedetei között vont párhuzamot, azt sugallva, hogy minden muszlim terrorista, vagy legalábbis terrorista-gyanús személy. Ezzel egyúttal démonizálta is Obamát, és a vele szimpatizálókat, vagy a rá szavazókat Amerika ellenségének tüntette fel. Erre már a 2004-es illinoisi szenátusi választáson is volt

példa, amikor szeptember 7-én Alen Keyes, a republikánus szintén fekete jelölt egy sajtótájékoztatón kijelentette, hogy „*Jézus Krisztus nem szavazna Obamára, amiért Obama 2001-ben alkotmányellenesnek és túl általánosnak talált három abortuszellenes törvényjavaslatot* [11].”

Az illinoisi kampányra azért térnénk ki egy kissé hosszabban, mert a Keyes-el folytatott versengésben jól bemutatható a 2008-as elnökválasztási kampány számos eleme. Először is jelen van a média negatív elfogultsága Obamával szemben, és az a vád, hogy nem eléggé fekete. Mindezt a Republikánus Párt szintén fekete jelöltje mondja, akinek programjában jól tetten érhetőek azok a morális kérdések, melyekkel a republikánus kampánycsapat igyekszik a fekete választókat megszólítani. Keyest ezen kívül helyettesítőnek is használják, hogy Obama politikai tőkét kisebbítse, anélkül, hogy a támadás rasszista színben tűnjön fel.

A kijelentés előzménye, hogy Obama 2004-ben indult az illinoisi szenátusi képviselőválasztáson és 70:27 arányban [12] nyert kihívójával, Alen Keyes-el szemben. Az eredeti ellenfél a republikánus Jack Ryan volt, akinek kampányfőnöke Justin Warfel, a kampány egész időszakában Obama minden egyes lépését követte és mindent videóra vett. A legváratlanabb szituációkban felvett jelenetekkel Obama emberi alkalmatlanságát kívánta bizonyítani.

Ekkor még csak kis előnnyel vezetett Obama Jack Ryanhoz képest, de a bumeráng visszaütött: a választók túlnyomó része heves ellenérzésekkel reagált az Obamát lejáratni szándékozós felvételekre, és a magánélethez való jog megsértésének tartották azokat. Mivel a félresikerült akció nyomán a média számára nyilvánvalóvá vált, hogy Ryan vesztesre áll, a *Chichago Tribune* és az ABC tulajdonú TV-állomás, a WLS TV, nyilvánosságra hozta Ryan válásával kapcsolatban, hogy a felesége keresetet adott be a kaliforniai bíróságra a gyermek-elhelyezéssel kapcsolatban.

Ettől kezdve a média a válóper minden részletét nyomon követte és a nyilvánosság elé tárta. Többek között az olyan kínos részeket is, amikor Ryan felesége az esküdtszék előtt azt vallotta, hogy volt férje többször közösült vele nyilvános parkokban vagy szexklubokban, amibe ő csak vonakodva, mintegy kényszerítés hatására ment bele, és úgy tüntette fel, mintha nagy szexuális étvágyal megáldott férje áldozata lenne. Ryan viszont semmi kivét-nivalót nem talált extrém szexuális kívánságaiban. Ennek ellenére a Republikánus Párt nyomására június végén visszalépett a jelöltségtől.

A nyár hátralévő hónapjában a Republikánus Párt kampánycsapata gőzerővel keresett új jelöltet,

többek között a Chichago Bears edzője, Mike Ditke személyében, aki azonban nem vállalta a jelöltséget. Végül a szintén fekete jelölt, Alen Keyes lett Obama kihívója, aki ugyan rendelkezett politikai tapasztalattal, - amire még a Reagan kormányzat alatt tett szert, mint az ENSZ Gazdasági és Társadalmi Tanácsának nagykövete - de választott politikai hivatalát még nem töltött be.

A kampányban Keyes indított először, amikor nyílt faji jellegű támadást intézett Obama ellen, és azzal vádolta meg őt, hogy nem fekete, mert nem afrikai rabszolgák leszármazottja. Ezáltal Obama hitelességét kérdőjelezte meg faji ügyekben, azt sugallva, hogy nincs joga a fekete szavazók politikai képviselését ellátnia, hiszen ő valójában egy fehér, akinek fogalma sincs az amerikai feketék mindennapi problémáiról.

Később Stanley Crouch, a Daily News munkatársa, cikkében megerősíti Keyes vádját, mert azt állította [13], hogy Obama nem tekinthető feketének, mert nem élte az amerikai feketék életét.

Keyes - annak ellenére, hogy 2000 márciusában a Fox News Chanel műsorában Hillary Clintont vádolta meg [14] a föderalizmus lerombolásával azáltal, hogy olyan állam állampolgárait kívánja képviselni, melynek ő maga nem is a lakója - most marylandi lakosként vállalta el az illinoisai polgárok képviselését. Nem ez volt ez egyetlen kijelentése, mely miatt a kampányban magyarázkodásra szorult.

Többek között a sajtó szembesítette az abortusz kapcsán tett kijelentésével, mely szerint, aki abortuszt végez el egy hozzáfutóló terhes nőn, az olyan tekinthető, mintha az orvos és az abortusz elvégzését kérő nő a 2001. szeptember 11-ei terroristatámadásban venne részt [15]. Ezt a kijelentését később tagadta. Szintén botrányt váltottak ki azok a kijelentései, melyek szerint Obamára szavazni halálos bűn, vagy amilyen a homoszexualitást egoista hedonizmusként becsmérlő kijelentése volt. Ugyanakkor kritizálta a hate crime (gyűlölet-bűncselekmények) jogi szankcióját, mert szerinte annak nincs visszatartó ereje.

Még a Congressional Black Caucus tagjai is megosztottak voltak Obama támogatásával kapcsolatban az elnökválasztási kampányban. Charles Ragel korelnökként Obamát támogatta szintúgy, mint a második legöregebb tag, John Conyers vagy a hajdani Black Panthers tag, Bobby Rush.

Szenátorként Obamának a szervezettel való viszonya nem volt túl jelentős, mert ugyan nagy adománygyűjtő tapasztalattal rendelkezett, nem vett részt túl gyakran az adománygyűjtő akciókon, és az egyéb támogatói vacsorákon. Elképzelhető, hogy ennek az lehetett a fő oka, hogy a szenátorok közül

neki kevés napi kapcsolata volt a többi fekete politikussal. Egyébként Obama nem is érezte otthonosan magát az üléseken, amelyeket ritkán is látogatott, feltehetően azért, mert nem faji alapú politikát kívánt folytatni, és már ekkor szakítani kívánt azzal a polgárjogi mozgalom óta bevált gyakorlattal, hogy egy fekete politikus - néhány kivételtől eltekintve - csak a fekete választókat szólalhatja meg.

A politikai támogatók táborát gyarapította Colin Powell és Shirley Franklin, Atlanta fekete polgármestere, és Joseph Lowery, a Southern Christian Leadership Conference igazgatója.

A latin közösségből [16] jelentős számú támogatót tudhatott maga mögött Obama, amiért 2007-ben támogatta az *Immigration Bill*t [17]. Ez többek között lehetővé tette az iratokkal nem rendelkező bevándorlók jogosítványhoz jutását. Obamát támogatta Frederico Penna, Denver polgármestere, a civil szférából a *United Here*, és a *Mexican American Political Association*, a nemzetközi szervezetek közül pedig a NAFTA.

Obama harmadik legjelentősebb szavazói bázisa a fekete és a latin közösség után a 18-29 év közötti fiatalokat jelentette, mert a Szuper Kedden, a választás napján, a 24 államból, 18-ban a fenti korosztályba tartozó szavazók között Obama vezetett. Mindez azért is lehetséges, mert a fiatalok politikai aktivitása a 2000-es évi 13 %-ról a 74%-ra nőtt a 2008-as választási kampányban [18].

A fekete politikai elit tagjai közül a Jesse család [19] viszont egyöntetűen felsorakozott Obama támogatása mellett. Szintén a támogatásáról biztosította Obamát Edward Kennedy szenátor, aki a 2008. január 18-án Washington DC-ben elmondott beszédében - melyen Carolyn Kennedy és unokatestvére, Patrick Kennedy, Rhode Island képviselője is megjelent - arról beszélt, hogy Amerikának és az amerikai népnek újfajta politikai realitásra és vezetésre van szüksége, hogy az amerikai álom újra valósággá válhasson.

A Kennedy család már 2006-ban kinyilvánította szimpátiáját Obama iránt, amikor Ethel Kennedy Obamát a volt férjéhez hasonlította, és mint a következő elnököt nevezte meg.

Hasonló hangnemben vélekedett Susan Eisenhower [20], aki a *Washington Post* hasábjain azt fejtegette, hogy nemzeti egységre és változásra van szükség. Az amerikai nemzetnek le kell győznie a politikai apátiát, a politikában fel kell adni a zéró összegű játszmákat, melyben az egyik fél csak a másik rovására tud érvényesülni. Ha Obama elnök lesz, akkor személye bizonyítja a politikai rendszer rugalmasságát, mely kedvezően fogja befolyásolni azt a folyamatot, hogy mindenki saját, önös érdekei

elé helyezze Amerika sorsát. Obama személye különösen fontos a jövő nemzedék számára, és ő - mint születése óta republikánus meggyőződésű szavazó - Obamát fogja támogatni egy jobb Amerika létrejötte érdekében.

Szkeptikusan vélekedett Obama politikai sikerével szemben Brent Staples [21], aki úgy vélte, hogy egy korszakváltó politikai vezetőnek különösen erős karizmával kell rendelkeznie ahhoz, hogy bírja a társadalom többségének támogatását. A fekete közösség szemére vetette, hogy ehhez képest Obama fekete identitását sok fekete közéleti szereplő megkérdőjelezi, és ahelyett, hogy a fekete identitást egy egyéni sorsközösség és értékválasztásnak fognák fel, csak egy szűken értelmezett fekete élettapasztalatot hajlandóak elismerni a fekete identitás alapjául.

Holott a fekete közösség a történelme során mindig is egy befogadó, és vegyes közösség volt. Walter White polgárjogi harcos személye a példa erre, aki kék szemű és világos hajú volt, s fekete származása szabad szemmel észrevehetetlen volt.

A rabszolgaság pedig inkább egy elhallgatott ténye volt a fekete társadalomnak és nem a legfontosabb identitásképző elem.

Orlando Patterson [22] hasonló álláspontra helyezkedett az Obama fekete identitását megkérdőjelezendő álláspontokkal szemben. Afrikai származásáról - mint a legerősebb fekete identitásképző tulajdonságról - megállapította, hogy annak hiánya korántsem kizáró tényező, hiszen Web Du Bois szociológus, polgárjogi aktivista is haitii származású volt. A New York-i fekete politikusok jelentős része pedig nyugat-indiai eredetű ősökkel büszkélkedhet.

Patterson leszögezte, hogy a fekete polgárjogi mozgalom kozmopolita jellegű és befogadó szellemű volt. Ugyanakkor kitért arra, hogy a fekete szavazók döntő többsége negatív fogalmakkal határozza meg a fekete identitást, vagyis azt határozza meg, hogy ki nem fekete és nem fordítva.

Smarus Rachel és Sabrini Pacifici a politizált fekete kérdés körét járta körbe. Írásukban [23] sorra vették a közelmúlt jelentősebb fekete politikusait, és megállapították, hogy közülük többen nem afrikai származásúak voltak, tehát a fekete közösség sikeres politikai képviselője nem ezzel függ össze. Shirley Chisholm a Kongresszus első fekete tagja guayanai és barbadosi szülők leszármazottja, Colin Powell pedig jamaikai származású családból származik. Ráadásul az utóbbi évtizedben a *State University of New York Alabama* felmérése szerint a haitii származású feketék száma 60%-al növekedett a fekete közösségen belül.

Tom Hayden a 60-as nemzedék tagjaként - mely szerinte egyben Obama legnagyobb támogató tábora is jelenti - himnikus stílusban arról írt [24], hogy Obama egy olyan próféta, akire régóta szükség van, aki minden társadalmi réteghez szól, és ő testesíti meg a 60-as évek legjobb társadalmi és politikai elképzeléseit. Úgy gondolta, hogy Obama elnöksége alatt visszatér az amerikai jószomszédság-politika. Ezzel Amerika újra nemzetközi tiszteletet tud kivívni magának, illetve olyan társadalmi reformokra kerül sor, mint Roosevelt idején.

Ezzel szemben szögesen ellentétes álláspontot képviselt a *Jerusalem Post* hasábjain [25] Mike Huckabee Arkansas kormányzója, demokrata elnökjelölt, aki kifejtette, hogy az USA számára a nemzetközi biztonságpolitika szempontjából Izrael kulcsfontosságú állam a közel-keleti térségben. Mindig számíthat az amerikai támogatásra, többek között az Izrael-ellenes és antiszemita propagandával szembeni fellépésre is. Ezért növelni szándékozik az amerikai védelmi kiadásokat, mindent el fog követni, hogy Iránnak ne legyen atomfegyvere, ehhez a nemzetközi szervezetek közbenjárását is fel fogja használni.

Vele szemben Obama viszont találkozott az iráni vezetővel, Mahmoud Ahmadinejad-al, és ezzel támogatja Iránt, ez pedig Izrael biztonságát is veszélyezteti. Továbbá Obama nem támogatja az iraki háborút, mely viszont a térség biztonságának a kulcseleme. Ezért őt közellenségnek tekinti, mert ráadásul találkozik olyan muszlim vezetővel, akik nem ismerik el Izrael állam létét. Obama (aki a cikkben egyszer sincs megnevezve, csak utal rá a szerző) azt állítja, hogy csak a problémákat szeretné meghallgatni, ám Huckabee szerint ez a válasz kibúvó, ugyanis terrorista, Izrael-ellenes államok képviselői nem tekinthetők tárgyalópartnernek.

Az érvelés meglehetősen nagy csúsztatást tartalmaz, mert ha ennek igazságtartalmát elfogadjuk, akkor az USA mindenkori elnökeinek soha nem szabadna szóba állni az olyan diktatórikus berendezkedésű államok vezetőivel, mint Kuba vagy Észak-Korea. Majd Huckabee látszólagos értetlenséggel azon mélázik, hogy vajon Obama hogyan reagálna esetleges antiszemita vagy antidemokratikus kijelentések hallatán. A cikk konklúziója, hogy aki antidemokratikus gondolatokat képes meghallgatni, maga is azonosul e nézettel. Ezért nem lehet egy demokratikus társadalom vezetője közellenség, aki veszélyt jelent Amerika és a Közel-Kelet biztonságára nézve.

Debra Dickerson úgy vélte [26], hogy Obama kívülálló, nem része az amerikai fekete hagyományoknak, egyrészt azért, mert nem nyugat-afrikai ősök leszármazottjának tipikus életét élte eddig,

továbbá sem ő, sem a szülei nem vettek részt a polgárjogi küzdelemben. Másrészt nem rendelkezik hagyományos fekete intézményi tisztséggel sem (NAACP, egyházi kötődés), ezért ő a fehér szavazók érdekeit képviseli s nem a feketékét. Az afrikai származás feltételül nem szabja a fekete bőrszín, sokkal inkább a közös történelmi múltat, kulturális hagyományokat tekinti annak.

Pont ezért Obamát a fekete bőrszíne ellenére nem tekinti feketének, hanem egy önkéntes bevándorlónak tartja, aki ugyan afrikai, de egész eddigi életmódja, világlátása és jövőbeli politikai céljai alapvetően térnek el az amerikai feketék élettapasztalatától. A fehér szavazók számára öngazolást jelent Obamára szavazni, amivel kifejezhetik, hogy nem rasszisták. Obama pedig a polgárjogi mozgalmat, annak hívószavait, szimbólumait, csak a hitelességes szempontjából használja ki, holott arról nem rendelkezik semmilyen tapasztalattal. Legfeljebb a fekete polgárjogi mozgalom nyertese, aki kihasználja a politikai céljai megvalósítása érdekében.

Jóval elfogadóbb álláspontot képviselt Maulans Karunga, aki úgy vélte [27], hogy nincs értelme az etnikai elszámoltathatóság kérdését feszegetni, mert a fekete közösség mindig is etnikailag kevert volt, és befogadta azokat, akik feketének vallották magukat és vállalták a fekete közösséggel való sorsközösséget. Leszögezte, hogy fontos a fekete közösség számára, hogy az érdekeik megfelelően, törvényesen képviselve legyenek, de ennek nem kell magában foglalnia a tiszta etnikai tudat megfogalmazásnak igényét, vagy hamis mítoszok megalkotását.

Annak ellenére, hogy Obama Hawaii-on született és nőtt fel, ettől még ugyanolyan fogékony a feketék problémái iránt, már csak azért is, mert Hawaii az USA egyik állama és ott is léteztek fekete-ellenes előítéletek. A sok utazás, világlátottság inkább előnyt jelent Obama esetében, mert sok kulturális mintával, életmóddal találkozott, és ezek fogékonytá tették a tőle különböző nézetek, emberek elfogadására, problémáik meghallgatására és képviselésére. Hasonló jelenség ez, mint amikor a fekete fiatalok Amerikán kívül szolgálnak a hadseregben, és az utazás közben magukévá tesznek sok, új nézőpontot, viselkedési módot, és ezekben a helyzetekben megfontoltabbá, érettebbé, fogékonyabbá válnak.

Obamát a rabszolgaságbeli élettapasztalat nélkül is alkalmas fekete vezetőnek tartja, mivel már előtte is voltak fekete vezetők, akik nem hajdani rabszolgák leszármazottai voltak, és arra sincs bizonyíték, hogy egy ilyen családból származó nagyobb érzékenységgel képviselné a fekete közösség ügyét. Megemlítette, hogy Condoleezza Rice sem tekinthe-

tő a hiteles fekete múlt és értékek autentikus képviselőjének, de mégis viszonylag nagy közösségi legitimitással bír.

De Karunga feltette azt a kérdést, hogy a fehér szavazók között ennyire népszerű Obama fogékonyága a fekete közösség ügyei, érdekei iránt megmarad-e. A fehérek közötti népszerűség oka, hogy nem kelt bűntudatot bennük, és nem kíván bosszút állni a feketéken elkövetett bűnök miatt.

A fekete közösség politikai igénye a szabadság és az igazság, amelyet mindegyik társadalom követelt magának pár évszázaddal ezelőtt. Obamát a fekete közösségnek befogadni kell, és nem elidegenítenie magától, mert reményt jelent az egész társadalom számára. Ami a feketék helyzetén is javítani fog, mert Obama személye magában hordozza a társadalmi változást és a szegényekkel való szolidaritást, mert küldetése van, ami a fekete közösség etikáján alapszik.

Még hozzátette, hogy a fekete történelem, politika értelmezése megjelenítésében változásra van szükség, fel kell hagyni a sérelmi politikával, és bizonyos fejezeteit - úgymint a rabszolgaság -, kevésbé kellene hangsúlyozni, és többé már nem lehet a fehér rasszista társadalomra fogni minden egyéni és közösségi problémát.

Obama fajilag semleges szociális programja több elemet is tartalmazott a társadalmi egyenlőtlenségek, szegénység felszámolására, melyek a fekete szavazó bizalmát szinte teljes egészében elnyerték.

Az egyik programelem a *Community Development Block Grant*, főleg leszakadó városi, nagyrészt fekete közösségek számára kínált új lakhatási és munkalehetőségeket. Az 1 milliárd dolláros összeggel létrehozott alap 5 éves időtartalomra tervezte biztosítani a szakképzéshez, a munkába álláshoz szükséges képességek megszerzését, alacsony jövedelmű családok tagjainak.

Az oktatásban a *Head Start* programot kiterjesztenék az összes iskolás kor alatt lévő gyerekre a hátrányos helyzetű városi és vidéki övezetekben, emellett Obama bevezetni tervezte a *Pell Grant Programot* 7,2 milliárd dolláros keretösszeggel az *affirmative action* folytatásaként, mely az alacsonyabb jövedelmű hallgatók felsőoktatási továbbtanulására biztosítana támogatást.

Az egészségügy terén a védőnőhálózat kialakításával a nagyon alacsony jövedelmű vagy jövedelemmel nem rendelkező anyák és gyerekeik számára terveztek ingyenes és megfelelő egészségügyi ellátást biztosítani, családgondozás keretében.

Az adózás terén Obama növelni kívánta a megkeresett jövedelem után járó adó-visszatérítést, és ezáltal több maradjon az alacsony jövedelmű

csoporthoz, oly módon, hogy növelni tervezte a minimálbér, és a gyerekek után járó kedvezménynek összegét.

A munkavállalást kívánta ösztönözni a *Jobs Access and Reverse Commute Program*. E program az alacsonyabb jövedelmű munkavállalók számára kínált támogatott utazási lehetőséget a munkahely és a lakóhely között, illetve a gyerekeik ingyenes utaztatását biztosította az oktatási intézményekhez. Emellett a *Small Business Administration Program* ismertségét is növelni kívánta, főleg a fekete és spanyol ajkú választópolgárok között. A program célja, hogy a leromlott városi körzetekben szakképzést, tréningeket, álláskereső klubokat szervezzenek és részt vegyenek a munkaerő toborzásában a munkáltatók számára.

A *Promise Neighbourhoods Program* keretében a Harlemben sikeresen bevált *Children Zones* mintájára Amerika-szerte az alacsonyabb jövedelmű, vagy munkanélküli szülők számára családsegítő központokat terveztek létrehozni. A központ ingyenes pszichológiai, logopédiai ellátást, gyógytornát, egészségügyi ellátást, párterápiás foglalkozásokat, oktatási programokat, szexuális felvilágosítási és drogpreevenációs pénzügyi tanácsadási programokat tart, nappali gyermekmegőrzőt működtet.

A lakhatás terén évi 14 ezer komfortos lakást ígért az arra rászoruló családoknak Obama programja.

A büntetőjog és a büntetés-végrehajtási jog terén ígéretet tett a *hate crime* (faji alapú ún. gyűlölet bűncselekmények), a feketék ellen faji indítékból elkövetett gyilkosságok büntetési tételének szigorítására, és tervezte a bűnelkövetők faji nyilvántartásának betiltását.

A kábítószerrel való visszaélés és fogyasztás területén a büntetési tételekkel kapcsolatban egységes, minimális büntetési szintet kívánt meghatározni, tekintettel arra, hogy a fekete férfiakkal szemben folytatott büntetőjárások jelentős részét kábítószerrel - elsősorban marihuána, kokain crack - való visszaélés miatt indították el.

2008. november 4-én a fekete szavazók részvételi aránya 66,8%-os volt, és 95%-uk adta a voksát Obamára. New York és Kalifornia államokban vettek részt a fekete szavazók a választásokon. Obamára jelentős arányban szavaztak a többi vallási-etnikai kisebbség tagjai, így a zsidó szavazók 78%-a, a spanyol ajkú latinok pedig 67%-ban szavaztak rá [28].

A 18-29 év közötti korosztályból a szavazatok 58%-át kapta [29], tehát az először szavazók és a fiatal korosztályban erős visszhangot váltott ki az

aktív állampolgárságra és az amerikai demokrácia befejezetlenségére felhívó kampányszlogennek.

Két évvel Barack Obama elnökké választása után jelentősen, majdnem felére csökkent a népszerűsége a biztos szavazók között, és mára a „Yes We Can” szlogen nimbusza is erősen megkopott. Kérdés, vajon a 2012. november 6-ai elnökválasztáson sikerül-e újraválasztatnia magát, és tovább vinnie Jesse Jackson, Martin Luther King, Thurgood Marshall és Web Du Bois szellemi örökségét az amerikai politikai életben...

(2012.10.31.)

További részek :

1. A mai fekete identitás az USA-ban
2. Az amerikai fekete politikai kultúra
3. Pillanatkép a mai amerikai fekete társadalomról
4. Harc a a fekete szavazókért: Politikai kommunikáció és kampánystratégiák szövetségi és állami választásokon az USA-ban
5. Az egyház, mint az amerikai fekete közösség méhé
6. Harmadik pártiság = fekete párt?
7. A Jim Crow rendszer kialakulása Délen
8. Az NAACP létrejöttétől Franklin D. Roosevelt elnökválasztási kampányáig
9. Henry Truman elnökségétől a *Voting Rights Act* törvénybe iktatásáig
10. Az 1960-as amerikai elnökválasztási kampány és az Afrika-kérdés
11. A *Voting Rights Act* megszületésétől a Ronald Reagan-i neokonzervatív fordulatig
12. Jesse Jackson Szivárvány Koalíciójától Barack Obama elnökválasztási kampányáig
13. Jesse Jackson 1984-es elnökválasztási kampánya
14. George W. Bush, az « együttérző konzervatív », a republikánusok és a fekete közösség
16. Hillary Rodham Clinton 2008-as elnökválasztási kampánya
17. *Affirmative Action*: A pozitív diszkrimináció elmélete és gyakorlata az USA-ban

[1] Election Results:
<http://edition.cnn.com/ELECTION/2004/pages/results/states/IL/S/01/index.html>

(Letöltés: 2010. jan. 15.)

[2] Barack Obama:
<http://www.msnbc.msn.com/id/27531033/>

(Letöltés: 2009. jún. 2.)

[3] A 2000-es elnökválasztási kampányban Al Gore elnökhelyettes kampányfőnöke volt.

[4] Ez az arány 1958-ban 53%-t jelentett, 1984-ben 16%-ot és 2003-ban 6 %-ot. In: Younge Gary, « The Obama Effect. », *The Nation*, Nr. 13., December 2007. p. 18.

[5] Page, Clarence, « Obama speaks volumes about Jackson »

<http://www.chron.com/disp/story.mpl/editorial/outlook/5890129.html>

(Letöltés: 2009. jún. 5.)

[6] <http://edition.cnn.com/video/#/video/moos/2006/12/11/moos.obama.not.osama.afil?iref=videosearch>

(Letöltés: 2009. jún. 9.)

[7] <http://edition.cnn.com/video/#/video/world/2007/01/22/vause.obama.school.cnn?iref=videosearch>

(Letöltés: 2009. jún. 9.)

[8] http://mediamatters.org/research/200702020009?f=s_search&lid=60015&rid=3699049

(Letöltés: 2009. jún. 9.)

[9] <http://mediamatters.org/research/200612150012>

(Letöltés: 2009. jún. 9.)

[10] <http://mediamatters.org/mmtv/200701220002>

(Letöltés: 2009. jún. 10.)

[11] Liam; Mendell, David (September 8, 2004), "Jesus wouldn't vote for Obama, Keyes says". *Chicago Tribune*, p. 3.

<http://after-words.org/grim/mtarchives/2004/09/Sep081459.shtml>

(Letöltés: 2009. jún. 10.)

[12] Idézi: Dr. Marable, Manning, « Racializing Obama: The Enigma of Post Black Politics and Leadership. »

http://www.blackcommentator.com/306/306_racializing_obama_marable_ed_bd.html

(Letöltés: 2010. júl. 12.)

[13] Stanley Crouch, "What Obama Isn't: Black Like Me," *New York Daily News*, November 2, 2006.

Jegyzetek

http://www.amren.com/mtnews/archives/2006/11/what_obama_isnt.php

(Letöltés: 2009. jún. 14.)

[14] <http://www.nndb.com/people/092/000025017/>

(Letöltés: 2009. jún. 16.)

[15] http://www.kaisernetwork.org/daily_reports/rep_index.cfm?hint=2&DR_ID=25311

(Letöltés: 2009. jún. 16.)

[16] A latin szavazók ugyan stabilabb szavazói bázisnak számítanak a fehérekénél, még a tradicionálisan általuk sűrűn lakott államokban (Nevada, Pennsylvania, Washingtonon kívül) is, főleg azért mert a 2004-eshez képest 23%-al növekedett szavazóbázisuk. Számuk 2008-ban elérte a 9 millió 300 ezer főt.

Források :

The Center for Immigration Studies, <http://www.cis.org/articles/2001/hispaniccmc/toc.html>

(Letöltés: 2009. jún. 17.) ;

Pew Hispanic Center, <http://www.pewhispanic.org>

(Letöltés: 2009. jún. 19.),

Tomas Rivera Policy Institute, <http://www.trpi.org>

(Letöltés: 2009. jún. 19.)

16. U.S. Bureau of the Census, Resident Population Estimates of the U.S. by Race, Hispanic Origin, May 2000.

U.S. Census Bureau, "Hispanic Population Passes 40 Million, Census Bureau Reports," U.S. Census Bureau News, June 9, 2005., <http://www.census.gov/PressRelease/www/releases/archives/population/005164.html>

(Letöltés: 2009. jún. 19.)

[17] « Senate Votes to Revisit Contentious Immigration Bill », *PBS Newshour*, June 26, 2007.,

http://www.pbs.org/newshour/bb/politics/jan-june07/immigration_06-26.html

[18] A Closer Look At the Parties in 2008,” Report of the Pew Research Center for the People and the Press, August 22, 2008.

Idézi: Dr. Marable, Manning, « Racializing Obama: The Enigma of Post Black Politics and Leadership. »
http://www.blackcommentator.com/306/306_racializing_obama_marable_ed_bd.html
(Letöltés: 2009. júl. 12.)

[19] Rev. Jesse Jackson 1984-ben és 1988-ban elnökjelölt volt. Fia, Jesse Jackson Jr. Kongresszusi képviselő.

[20] Eisenhower, Susan, « Why I’m backing Obama », *Washington Post*, 2. February, 2008.
<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/02/01/AR2008020102621.html>

[21] Staples, Brent, « Decode The Debate Over the Blackness of Barack Obama », *The New York Times* 11. February, 2007.
http://www.nytimes.com/2007/02/11/opinion/11sun3.html?_r=2

[22] Patterson, Orlando, « The New Black Nativism », *Time*, 8. February, 2007.
<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1587276-1,00.html>

[23] Swarns, Rachel L. -Sabrina Pacifici, « So Far, Obama Can’t Take Black Vote for Granted », *The New York Times*, 2. February, 2007.
<http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9905E3DE123FF931A35751C0A9619C8B63&sec=&spon=&pagewanted=1>

[24] Hayden, Tom, « An Appeal to Barack Obama », *Huffington Post*, 9. November 2007.
http://www.huffingtonpost.com/tom-hayden/an-appeal-to-barack-obama_b_71912.html

[25] Huckabee, Mike: « We must Defeat Islamofascism », *Jerusalem Post*, 5. February, 2008.
<http://www.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1202064581092&pagename=JPost%2FJPArticle%2FShowFull>

[26] Dickerson, Debra, « Why Barack Obama Isn’t Black? »
<http://www.salon.com/news/opinion/feature/2007/01/22/obama>
(Letöltés: 2009. júl. 8.)

[27] Dr. Karenga, Maulana, « The Racial Reliability of Obama: An Unworthy and Contradictory Conversation », *Los Angeles Sentinel*, 15. February 2007., p. A-9

[28] Elyse Ashburn, “Poll: Students Less Engaged Than Thought,” *CBS News, UWIRE*, pp. A1, A25-A27., Idézi: Dr. Marable, Manning, « Racializing Obama: The Enigma of Post Black Politics and Leadership »

http://www.blackcommentator.com/306/306_racializing_obama_marable_ed_bd.html
(Letöltés: 2009. júl. 12.)

[29] Chronicle, “College Students and the Presidential Election,” *Chronicle of Higher Education*, Vol. 55, No. 10 (31. October, 2008), pp. A28-A29., Dr. Marable, Manning, op. cit.,

Képek forrása :

Címloldal - <http://preaprez.wordpress.com/>
9. old. - <http://www.islandmix.com>

Schlenker Ádám

- az ELTE Társadalomtudományi Karán tanult politológia és kulturális antropológia szakon, szakdolgozatát az amerikai fekete politikai kultúráról és a mai férfi testképről írta.

- kutatási területei az európai összehasonlító politika, az USA kül- és belpolitikája, a közpolitika és az esélyegyenlőség.

Schlenker.Adam(kukac)gmail(pont)com

Europa Varietas Intézet

1135 Budapest, Szent László út 15. 5. em. 8.
<http://www.europavarietas.org>
info(kukac)europavarietas(pont)org

© Schlenker Ádám
© 2011-2012 Europa Varietas Alapítvány